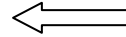

סימן קפה

נאמנות האשה בענייני נדה

כתובות עב.

מנין לנדה שסופרת לעצמה? שנאמר: "וספרה לה שבעת ימים", "לה" – לעצמה. וע"כ אם אמרה טמאה אני הרי היא טמאה ואם אמרה טהורה אני הרי היא טהורה ואינה צריכה להביא שום ראיה או הוכחה לדבריה

מתי צריך שישאלנה ותאמר לו שהיא טהורה?

נדה יב.

ת"ר: חמרין ופועלין והבאין מבית האבל ומבית המשתה - נשיהם להם בחזקת טהרה, ובאין ושוהין עמהם בין ישנות בין ערות. בד"א - שהניחן בחזקת טהרה, אבל הניחן בחזקת טומאה - לעולם היא טמאה, עד שתאמר לו טהורה אני.

נדה טו. - טו:

משנה – כל הנשים בחזקת טהרה לבעליהן. הבאין מן הדרך - נשיהן להן בחזקת טהרה. גמרא – למה ליה למתני הבאין מן הדרך? סד"א: הני מילי - היכא דאיתיה במתא, דרמיא אנפשה ובדקה, אבל היכא דליתא במתא - דלא רמיא אנפשה - לא, קא משמע לן. אמר ריש לקיש משום רבי יהודה נשיאה: והוא שבא ומצאה בתוך ימי עונתה ... אמר רב הונא: ליש אלא שלא הגיע שעת וסתה, אבל הגיע שעת וסתה - אסורה, קסבר: וסתות דאורייתא. רבה בר בר חנה אמר: אפילו הגיע שעת וסתה - נמי מותרת, קסבר: וסתות דרבנן ... אמר רב שמואל משמיה דרבי יוחנן: אשה שיש לה וסת - בעלה מחשב ימי וסתה ובא עליה.

אם הניחה בחזקת טמאה

- אסורה עליו עד שתאמר לו טבלתי וטהורה אני¹, ופשיטא דהיינו בתנאי שעברו ימים² שיעור שתוכל לספור ולטבול. = שו"ע ורמ"א קפה/א

חז"ד: אפילו שוכבת אצלו ערה לא מהני עד שתאמר לו בפירוש טבלתי.

בטהרת הבית הביא דהרבה אחרונים חולקים על החז"ד [ונלמד בק"ו מדברי הרמ"א ג'].

¹ רמ"א: אפילו רואה בגדים מלוכלכים בדם, נאמנת לומר, בשוק טבחים עברתי, או נתעסקתי בצפור וכדומה לזה.
² ש"ך: אם הבעל אינו יודע אם עברו או לא – סומך עליה.

אם הניחה בחזקת טהורה

- אם יש לה וסת קבוע ובא לפני שעת וסתה, וכן אם אין לה וסת קבוע ובא בתוך לי יום – מותרת לו ואין צריך שישאלנה אם היא טהורה. = ש"ך

- אם יש לה וסת קבוע ובא אחרי שעת וסתה, וכן אם אין לה וסת קבוע ובא לאחר לי יום:

רשב"א: אם שהה כדי שתוכל לספור ולטבול – מותרת ואין צריך שישאלנה [והטעם כיון שוסתות דרבנן - לא אמרינן ודאי ראתה אלא אימור לא ראתה ואת"ל ראתה אימור טבלה], אבל אם לא שהה כדי שתוכל לספור ולטבול – אסורה עליו עד שישאלנה ותאמר טהורה אני. (כ"י יוחנן לעיל) **וכ"פ שו"ע קפד/יא**

רמב"ם: אם עבר עונת הוסת אפילו לא עברו אחריו ימים שתוכל לספור ולטבול בהם – הרי היא בחזקת טהרה, ואין חוששים שמא ראתה בשעת הוסת, ומותרת ואין צריך שישאלנה. (דלא כ"י יוחנן)

- **שו"ע קפד/יב:** היה לה וסת לימים ולוסת מוסתות הגוף, כגון קפיצה וכיוצא בה, כיון שהוסת תלוי במעשה, אימור לא קפצה ולא ראתה נולכן אין צריך שישאלנה אפי לא שהתה שיעור שתספור ותטבול], אבל חוששת לעו"ב [ולכן אסור לבוא עליה אחר העו"ב עד שישאלנה או ששהתה שיעור שתוכל לספור ולטבול].

"וכיוצא בה":

הש"ך הבין דהיינו פיהוק ועיטוש, ולכן הקשה על השו"ע דהרי ביש לה וסת הגוף לימים ידועים דינה ממש כיש לה וסת לימים בלא וסת הגוף (וא"כ דינה כסעיף יא) [וכתב דדחוק לומר דכוונת השו"ע רק לוסת האונס].

תוה"ש ביאר דהיינו אכילת שום ושאר דברים חמים או שאר מעשה שהוא עושה שמקרי ראה ע"י אונס. (וא"כ באמת בוסת הגוף לימים ידועים דינה כסעיף יא).

חו"ד כתב דלעולם מיירי בוסת הגוף, אלא כגון שהיה לה כמה ר"ח שלא פיהקה ולא ראתה, רק שכן אירע לה ב-3 ר"ח שלא כסדרן שפיהקה וראתה, ופיהקה כמה פעמים שלא בר"ח ולא ראתה, דאז לא הוי וסת קבוע רק לענין זה שאינה צריכה לחוש רק לפיהוק של ר"ח, אבל לר"ח לחוד ודאי דאינה צריכה לחוש שמא תפקק בר"ח ותראה דהא אלו ה-3 ר"ח היו שלא כסדרן. (וא"כ באמת בוסת הגוף לימים ידועים דינה כסעיף יא)

אמרה טמאה אני או הוחזקה נדה בשכנותיה ואח"כ אמרה טהורה אני

[1] אמרה טמאה אני ואח"כ חזרה ואמרה טהורה אני

כתובות כב. - כב:

בעא מיניה שמואל מרב: אמרה טמאה אני, וחזרה ואמרה טהורה אני, מהו? אמר ליה: אף בזו אם נתנה אמתלא לדבריה - נאמנת. תנא מיניה ארבעים זימנין, ואפי"ה לא עבד שמואל עובדא בנפשיה.

שו"ע ג: אמרה לבעלה: טמאה אני, ואחר כך אמרה: טהורה אני, אינה נאמנת (רמ"א: אם הוא לאחר כדי דבור). ואם נתנה אמתלא לדבריה - נאמנת. [וראה ט"ז לקמן] **רמ"א:** ומכל מקום מי שרוצה להחמיר על עצמו, שלא להאמין לה, מדת חסידות הוא.

דוגמאות לאמתלא טובה:

ירושלמי (הובא בשו"ע): כגון שאמרה שמה שאמרה לו טמאה בתחילה הוא מפני שלא היה בה כוח או שהיתה חולה וכדו'.

רמב"ם (הובא בש"ך): כגון שתבעה בעלה והיו אחותו או אמו עמה בחצר ואמרה שמה שאמרה לו טמאה בתחילה הוא מפני אחותו ואמו שלא יראו אותם.

סה"ת ומרדכי בשם א"ז (הובא בש"ך): כגון שאמרה שמה שאמרה לו טמאה הוא מפני שבאמת היתה סבורה שהיא טמאה אבל עכשיו בדקה את עצמה ומצאה שמחמת מכה או חבורה בא אליה הדם.

מהרי"ו (הובא ברמ"א): כגון שמה שאמרה לו טמאה אני הוא מחמת קטטה שהיה לו עמה וכדו', והוא יודע ומכיר שזה נכון, וכתב דזה מועיל אף אם באה ושכבה אצלו בשתיקה ולא אמרה האמתלא. אך **הב"ח והש"ך** חולקים וסוברים שעכ"פ הבעל צריך להוציא האמתלא מפיה.

דוגמאות לאמתלא שאינה טובה:

כגון אם אמרה שדרך שחוק וכדו' אמרה לו בתחילה או שהיתה מכחשת או משטה בו וכדו' ולכו"ע אינה נאמנת.

[2] הוחזקה נדה בשכנותיה (ואח"כ חזרה ואמרה טהורה אני)

קידושין פ.

הוחזקה נדה בשכנותיה - בעלה לוקה עליה משום נדה. (ואסור לו לבוא עליה עד שתאמר לו טבלתי)

רמב"ן: בדין זה אפילו נתנה אמתלא לדבריה אינה נאמנת, והיינו דנחשבת ממש כודאי נדה והיא בחזקת טמאה עד שתאמר לו טבלתי. = **וכ"פ שו"ע (א-ג)** [וראה ש"ך לקמן]

ט"ז: אשה שהגידה האמתלא קודם שהחזיקה עצמה בלבישת בגדי נדות - מהני, כיון שהודיעה האמתלא מקודם.

[3] מדוע יש הבדל בין 2 הדינים לעיל?

הרשב"א והטור הקשו מדוע ב"אמרה טמאה אני" כן מועיל אמתלא, וב"הוחזקה נדה בשכנותיה" לא מועיל אמתלא?

תירוצים:

רשב"א: ב"הוחזקה" היא עושה מעשה ללבוש בגדי נידה וזה יותר מוכיח מאשר דיבור בעלמא, ועל כן הוי כודאי נידה ואינו מועיל אמתלא.

הב"ח והדרישה הוסיפו על תירוץ הרשב"א וכתבו דהטעם דהכא בהוחזקה החמירו הוא משום שהרי היתה יכולה לומר טמאה אני ולא היה לה ללבוש בגדי נידה, ויוצא – דלשיטתם לא בכל מעשה מחמירים, אלא רק במעשה שהיה לה אפשרות לומר ולא לעשות, אבל אם אין לה אפשרות – אף שעשתה מעשה מועיל אמתלא. = **וכ"פ הש"ך**³ [אך ראה תוה"ש לקמן שחולק עליו]

מהר"ל מפראג מדייק בלשון הגמרא "הוחזקה נדה בשכנותיה", שהחזיקה עצמה נגד כולי עלמא, וא"כ מעיקרא על מה סמכה הרי ידעה שלא כולם יידעו מהאמתלא שתתן אח"כ, לעומת לשון הגמרא "אמרה לבעלה וכו'" שבזה אפשר לומר דמעיקרא סמכה על האמתלא שתתן אח"כ וע"כ נאמנת. – ויוצא לפי זה חידוש דאם אמרה בפני רבים שהיא טמאה לא מהני אח"כ אמתלא. = **וכ"פ הט"ז** [אך תוה"ש וכו"פ חולקים עליו]

תוה"ש מתרץ דדוקא לבישת בגדי נדה לא היתה לובשת לפי שמשאיה לבעלה שם רע בשכנותיה. [ולכן חולק על הש"ך וסובר דאף באמתלא שלא היה אפשר לה לעשות אלא בענין זה דלבישה גם כן אינה נאמנת]

שו"ע ד: היה משמש עם הטהורה ואמרה לו נטמאתי ופירש מיד - חייב כרת, שיציאתו הנאה לו כביאתו. כיצד יעשה? נועץ צפרני רגליו בארץ ושוהה בלא דישה עד שימות האבר ופורש באבר מת. (עי"פ שבועות י"ד)

חו"ד: ודוקא כשמוצאת דם באמצע תשמיש, אבל אם אמרה מרגשת אני אין צריך לפרוש באבר מת דאימור הרגשת שמש הוא, אם לא שאמרה מרגשת אני בבירור שהוא דם.

³ פת"ש: "ולפ"ז אם אמרה האי אמתלא שכתב הש"ך בסק"ג - סבורה הייתי להיות נדה אבל עכשיו בדקתי עצמי ומצאתי שמחמת מכה בא אלי הדם - מהני לעולם דלא שייך לומר שלא היה לה ללבוש בגדי נדות שהרי באמת טעתה וסברה שהיא נדה וכדין לבשה בגדי נדות. אמנם ראיתי בכרתי ופילתי שכתב דאפילו אמתלא זו לא מהני".